

Nimipäiviä

Maanantaina 10.7.
Saima, Saimi (ortodoksisen kalenterin mukaan Anton, Anttoni, Toni).

Tiistaina 11.7.
Elli, Noora, Nelli, Eleonoora (Jefimia, Olga, Olli, Helga).

Keskiviikkona 12.7.
Hermann, Herkko, Herman (Ilari, Ilka, Mikael, Mikko, Veronika).

Torstaina 13.7.
Ilari, Lari, Joel (Kauri, Teppo, Teppana, Tapani).

Auringon nousu ja lasku

Suonenjoen horisontin mukaan

Maanantaina 10.7.
Aurinko nousee klo 3.34 ja laskee klo 22.58.

Tiistaina 11.7.
Aurinko nousee klo 3.37 ja laskee klo 22.56.

Keskiviikkona 12.7.
Aurinko nousee klo 3.39 ja laskee klo 22.54.

Torstaina 13.7.
Aurinko nousee klo 3.41 ja laskee klo 22.52. ○

Ruokailu

Rautalammin päiväkot

Maanantaina 10.7. nakkikastike, perunat, kiinankaalisalaatti.

Tiistaina 11.7. jauhelihapihvit, perunamuusi, porkkana-appelsiini-raaste.

Keskiviikkona 12.7. kalakeitto, kurkkuvoileipä, mansikoita.

Torstaina 13.7. maksalaatikko, puolukkasalaatti.

EN JUHLI

merkkipäiväni.

Veikko Kankkunen, Rautalampi

Peuran museossa kaksi näyttelyä sotavuosista

Peuran museossa Rautalamminla avataan torstaina 13. heinäkuuta kaksi sotavuosista kertovaa näyttelyä.

Kotona ja rintamalla -näyttely kertoo sotatapahtumista rautalampilaisten rintamamiesten näkökulmasta sekä elämästä kotirintamalla.

Toinen näyttely, **Elämää edestakaisin**, kertoo siirtokarjalaisten evakkotaipaleesta. Näyttelyä on täydennetty Rautalammin karjalaisten omalla esineistöllä.

Kotona ja rintamalla -näyttelyyn on koottu suomalaisten, saksalaisten ja venäläisten käyttämät yleisimmät aseet.

Keuruun pioneerit ovat rakentaneet museon pihalle juoksuhaudan konekivääri- ja kivääripesäkkeineen.

Näyttelyssä havainnollistetaan myös pula-aikaa, rintamamiesten puhdetöitä, sotilaiden ja lottien vaatetusta ja kenttäpostin kulkua. Lisäksi näyttelyyn on koottu sodanaikaisia sanoma- ja aikakauslehtiä, rahoja ja postimerkkejä.

Museo on avoinna päivittäin kello 11 - 16, lauantaisin kello 11 - 14. Näyttelyt ovat avoinna syyskuun loppuun saakka.

- Kuopion yliopiston lääketieteen koulutusohjelman opiskelijaksi on valittu **Sanna Helena Flander** Rautalammilta.

Miten oivalliset äänivarat viime vuosisadan alkupuolella Viitasaaren seurakunnan lukkari Sarlinilla lienevät olleetkaan, hyvät varmaankin, koskapa hänen poikansa **Märten Elias Sarlinin** äänen tiedetään kaikuneen Suonenjoen kirkossa kuin pasuunan, soittimen, jonka kerrotaan aikoinaan murta- neen Jerikon muurit.

Viitasaarella 13.3.1830 syntynyt Märten Sarlin ehti toimia useita vuosia "työläisluokan poikakoulun" opettajana Kuopiossa, ennenkuin sai lokakuussa 1861 Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulilta valtakirjan Suonenjoen seurakunnan lukkarin virkaan.

Lukkari Sarlin sai veisata neljä vuotta Suonenjoen ensimmäisessä pienessä kirkossa, joka sijaitsi vähän matkaa kellotapulista joelle päin, ennenkuin hänen kantava äänensä pääsi täysiin oikeuksiin uudessa, monta vertaa kookkaammassa Herran huoneessa, joka saavuttaa tänä vuonna kunnioitettavan 130 vuoden iän.

Muuan vanha seurakuntalainen muisteli vielä lähes puolen sataa vuotta Sarlinin kuoleman jälkeen, miten sydämiä värähdyttävästi tämä veisasi ehtoollisjumalanpalveluksessa "Oi Jumalan Karitsa".

Neljä kertaa naimisissa

Märten Sarlin oli 31-vuotiaana Suonenjoelle tullessaan jo neljättä kertaa naimisissa, ei suinkaan meidän aikanamme niin yleisten avioerojen vuoksi, vaan suurelta osalta siksi, että lääketiede asteli vielä lapsenkengissä, jos lääkäreitä tuohon aikaan juuri tapasikaan.

Märtenista oli tullut perheenisä vasta kolmannen avioliiton aikana. Hänen neljänneksi vaimokseen 19-vuotiaana joutunut **Hilda Thornberg** hoiti aluksi kahta orpoa, ja lisäsi omalta osaltaan lasten lukumäärää peräti kymmenellä.

Lapsilisien ja monien muiden nykyajan etuuskien avulla elävien ihmisten on vaikeata käsittää, milaista taistelua perheessä käytiin jokapäiväisestä leivästä, sillä lukkarin palkka oli äärettömän pieni, ja hänen velvollisuuksiinsa kuului

Märten Elias Sarlin, Suonenjoen lukkari 1861 - 1895.

Lukkarin rouva Hilda Sarlin.

Lukkari Märten Sarlin ja hänen Hildansa

kaiken lisäksi kellonsoittajan vai-vojen palkitseminenkin.

Oma talo Kruunusillan poskeen

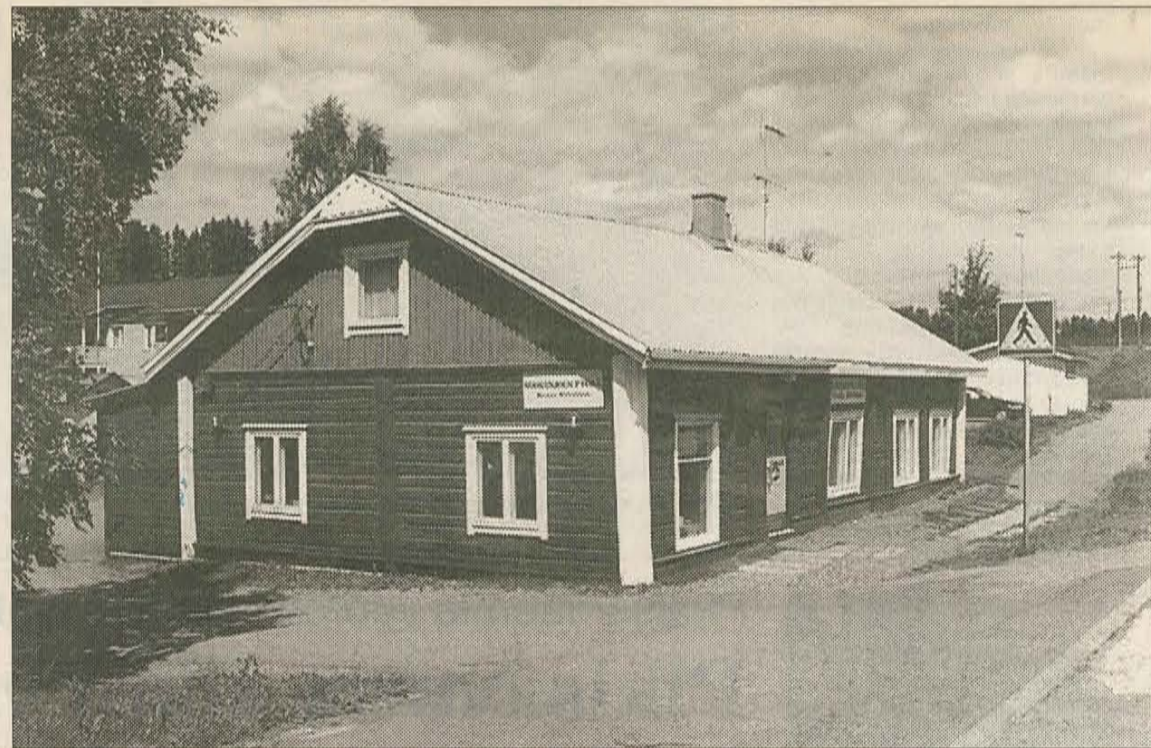
Sarlinit ehtivät asua Suonenjoella vuokralaisina kolmessa eri paikassa, ennenkuin he rakensivat perheen jatkuvasti kasvaessa Suonenjoen itärannalle Kruunusillan kupeeseen oman kodin muualla puretun rakennuksen seinähirsistä.

Vanhan talon kohtalo oli vaakalaudalla siinä vaiheessa, kun silta uusittiin ja maantietä samassa yh-

teydessä levennettiin, mutta se seisoo vieläkin aikaa uhmaten paikoillaan.

Sarlinin muistorikkaassa talossa on asunut lukkarin kuoleman jälkeinkin kirkollista väkeä, mm. pastori **Kalervo Koskimies**. Lukkarin perikunnan hallussa se säilyi siihen saakka, kunnes Märtenin ja Hildan tyttäristä viimeinen, neiti **Hilda Sarlin** kuoli vuonna 1949.

Uusi omistaja **Alho Kääriäinen** kertoi korjaustöiden yhteydessä paljastuneen, että vanhat seinähirret ovat kuusipuuta ja hyvin säilyneitä. Talossa on harjoitettu

Alho Kääriäisen Sarlinin perikunnalta ostama talo sijaitsee Suonenjoen itärannalla.

Kääriäisen suvun toimesta liike-toimintaa jo yli 45 vuoden ajan.

Märten ja Hilda olivat kirkollista sukua

Sekä Märten että hänen vaimonsa Hilda olivat kirkollista sukua.

Kirkkohistorian lehdille on jäänyt tieto siitä, että lukkarin veli, **B. K. Sarlin** kävi Nilsiässä ylimääräisenä pappina toimiessaan vuonna 1852 antamassa viimeistä ehtoollista sairastuneelle makaavalle **Ukko-Paavolle, Paavo Ruotsalaiselle**.

Hildan veli, pastori **K. B. Thornberg** oli vuorostaan piirtänyt aikaisemmassa vaiheessa kuvan Ukko-Paavosta seuratuvaan penkillä. Koska tuota suurmiestämme ei tiettävästi ole muulloin ikuistettu, tämä piirros esiintyy lukuisissa julkaisuissa.

Lukkari Sarlinin voimakasta veisuuta tarvittiin Suonenjoen kirkossa koko hänen pitkän virkauransa ajan, sillä sinne ei saatu hänen aikanaan urkuja virsilaulun tueksi.

Aivan elämän loppuvaiheissa alkoi halvautuminen estää viran- hoitoa, jolloin lukkari palkkasi oivallisen apulaisen, monitaitoisen "**Kunnan-Pekan**", lääketieteen professori ja valtioneuvos **Taavi Laitisen** komeäänisen veljen.

Märten Elias Sarlin kuoli 1.9.1895.

Hilda Sarlinista tuli unissasaarnaaja

Lukkarin rouvasta tuli "kielillä-puhuja" eli unissasaarnaaja, mutta vasta varttuneella iällä, viisi vuotta miehensä kuoleman jälkeen.

Suonenjoki tunnettiin aikoinaan paitsi heränneiden vahvana linnakkeena myös lukuisien kielillä-puhuvien vaimojen seurakuntana. Hildan ohella tunnetaan mm. pappilan "**Lispetti-mamsseli**" eli **Elisabeth Berg, Vuohiniemen Liena, Tyyrinmäen mummo, Otteli Jäppinen ja Sikalan Maria**.

Hilda Sarlinin "ihmeellisellä tavalla merkittävästä" helluntaista, jolloin hänen ensiesiintymisensä tapahtui, kertoo omakätinen muistiinpano. Hän oli tuona päivänä saarnannut, itse tästä tietämättä, monessa eri paikassa.

Suku maamme merkittävimpiä

Alkuaan kirkollinen Sarlinin suku kuuluu maamme merkittävimpiin, sillä sen edustajia tava- taan myös politiikassa, sotilaina ja teollisuuden johtopaikoilla.

Bruno Sarlin on toiminut kansanedustajana, ministerinä ja Vaasan läänin maaherrana, kenraaliluutnantti **Unio Sarlin** viime sotien aikana Päämajan pioneerikomenta- tajaan.

Vuorineuvos **Johan Emil Sarlin** hoiti peräti 49 vuoden ajan Paraisen Kalkkivuori Oy:n toimitusjohtajan tehtäviä, ja hänen poikansa, teollisuusneuvos **Johan Erik Sarlin** on jatkanut isänsä työtä saman konsernin johtajana.

Kajo

Operetin taikaa

Operettitähti **Marjatta Airas** ja baritoni **Perti Lehtinen** konsertoivat Suonenjoen ammattioppilaitoksessa mansikkakarnevaliivikonloppuna, sunnuntaina 16.7. Säestäjänä on **Jussi Främbling**.

"Operetin taikaa" -nimellä kulkevan konsertin juontaa **Raimo Lintuniemi**. Iloinen leski, Mustalaisruhtinatar... ohjelmiston rungon muodostavat Leharin, Kahlmanin ja Kruberin tutut sävelmät.

Marjatta Airas on esittänyt 15 vuoden ajan operettien, musikaalien ja oopperoiden päärooleja

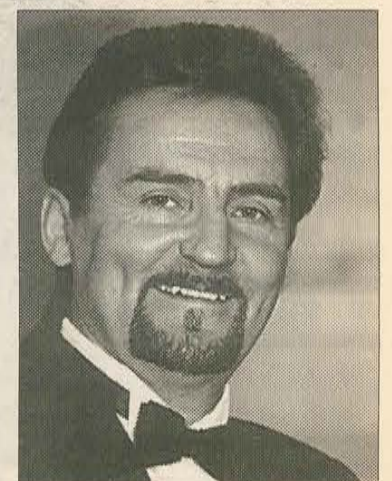
useissa teattereissa. Carmenin nimiroolin esityskertoja on yli 200. Vuonna 1991 hän voitti operettitähtikisan.

Perti Lehtinen on esiintynyt vastaavalla tavalla parinkymmenen vuoden aikana eri rooleissa eri näyttämöillä sekä Suomessa että ulkomailla.

Kumpikin taiteilija on myös konsertoinut ahkerasti kotimaassa ja ulkomailla. Lehtinen on levyttänyt kolmasti. Airaksen esikoinen ilmestyi keuhkolla, toinen on tulos- sa syksyllä.

Marjatta Airas.

Perti Lehtinen.